

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: o dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și de fiesce care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea, să se adreseze la »Redacțiunea și Administrațiunea Unirii« în B. l. a. ș.

Anul IX.

Blaș 5 August 1899.

Numărul 31.

Autonomia și comisiunea de 27.

Comisiunea de 27 esmisă pentru pregătirea statutului de autonomie a catolicilor din Ungaria și-a terminat lucrarea. Conte Szapáry Gyula presidentul comisiunei a înaintat proiectul de statut congresului, care probabil se va convoca la toamnă. În scrisoarea sa contele are două pasaje, cari ne interesază foarte de aproape, și cari în traducere românească au următorul cuprins:

„În operatul nostru am fost cu mare atențiune, ca sfera de drept a statului catolic transilvan stabilită prin praxă îndelungată și prin lege să nu o restringem prin organismul, ce are să se înființeze pentru totă țara, și cu toate acestea și diecesa transilvană să fie reprezentată în congresul catolic general și sfera de activitate a autonomiei generale să se estindă și asupra părților ardelenă.“

„Comisiunea a luat la pertractare reprezentațiunea romano-catolicilor de rit grecesc aparținători provinciei arhiepiscopesci și mitropolitane de Alba-İulia și Făgăraș, în care-și exprimă dorința, ca ei să fie lăsați a fără din acest organism autonom regnicolar, respective ca autonomia provinciei arhiepiscopesci și mitropolitane gr. cat. de Alba İulia și Făgăraș să se organizeze separat. Comisiunea a aflat, că această dorință nu se poate împlini, pentru că omiterea romano-catolicilor de rit grecesc din acest or-

ganism regnicolar, s'ar opune rescriptului preagrățios al Majestății Sale; și pentru că interesul tuturor catolicilor magiari pretinde, ca biserica noastră să rămână împreună în întregitatea sa în acest organism și ținem a fi chiar în interesul coreligionarilor nostri romano-catolici de rit grecesc, ca și ei să se facă părtași avantajilor autonomiei ce se va înființa.“

Aceste două pasaje arată o deosebită bunăvoință față cu diecesa romano-catolică transilvană, căreia i-se lasă neatinsă autonomia proprie, și numai în afaceri de interes general va fi reprezentată în congresul catolic regnicolar prin delegațiune esmisă din sinul său, și o lipsă totală de sentiment față cu drepturile provinciei noastre mitropolitane, care și după praxă și după lege nu poate fi supusă bisericilor și persoanelor de rit latin din Ungaria.

Dispușețiunile conciliului florentin din 1439, care garantază bisericilor orientale toate drepturile și privilegiile lor și organizarea provinciilor bisericesci în corporațiuni neatirnatore una de altă conform canoanelor bisericii orientale, — actele sfintei Uniri din 1698 și 1700, cari au rezervat bisericii noastre ca condițiune sine qua non dreptul de a se governa de sine fără ingerința latinilor din Ungaria; — bulla papală „Ecclesiam Christi“ din 1853, care cu aprobarea Majestății Sale a reactivat Mitropolia greco-catolică de Alba İulia și Făgăraș ca provincie bisericescă de

sine stătătoare și independentă de iurisdicțiunea primațială și arhiepiscopescă a mitropolitului din Strigon și de iurisdicțiunea ori căror persoane ecclesiastice și mirene de ritul latin; articolul de lege XXXIX din 1868, care a înarticulat mitropolia noastră așa, pe cum a fost reactivată cu toate drepturile și privilegiile sale; articolul de lege XLIII din 1868 care garantază și greco-catolicilor față cu statul aceleași drepturi autonome, cari le au calvinii, unitarii și greco-orientalii; — decretul conciliilor noastre provinciale, aprobate de Sfintul Scaun apostolic al Romei, în sensul căroro provincie noastră bisericescă s'a organizat ca corporațiune de sine stătătoare și neatirnatore de nime altul, a fără de Roma, centrul unității catolice: toate aceste acte, emanate de la factorii cei mai înalți de stat și bisericesci, și singuri competenți în ast fel de afaceri, au fost nesocotite de comisiunea de 27, care nu a voit să țină cont nici de reclamațiunile solemne ale clerului și poporului credincios, nici de protestele energice ale capilor nostri bisericesci.

Motivele, cari le invocă comisiunea de 27 spre a-și justifica procedura sa anticanonică și contrară legilor țării, sînt numai nisce frase goale, cu cari poate să amăgescă pe ignoranți, dar nu și pe cei ce cunosc lucrul.

Căci dacă Majestatea Sa a dispus, ca congresul catolic să-i presente un proiect cu privire la modul, cum să se

Feuilleton.

Amintiri și impresii de călătorie.

De la Constanța la Brașov.

Cred, că nu este lucru mai plăcut, pentru un Român, de cât a cerceta și a cunoște România liberă, independentă și înfloritoare, a-i admira bogățiile și frumsețele naturale și operele de artă, cari o împodobesc și din zi în zi tot mai multe să ivesc spre mândria Românilor și admirarea străinilor.

Stăpânit dară de dorul de a cunoște România am plecat din inima Ardealului la București și după ce capitala o cunosc foarte bine, m'am hotărât să dau o fugă peste Dunăre până la Constanța, să admir cele mai gigantice două opere de artă executate de România modernă: podul de la Fetești-Cernavoda și portul de la Constanța. Decî fără să aștept trenul zis de plăcere, (ce ironie!) plecăm din București într-o vineri dimineața, (vedî eu nu sum superstițios călătorește și vinerea!).

Trenul după ce iese din gara de Nord face o întorsătură repede la dreapta, trece pe lângă Bănăsa și Mogoșoia și iată-ne în largul Baraganului, un șes ce pare fără de margini.

Strătăiat abia din când în când de cătră un părănaș aproape sec, în mocirla cărui să tăvălesc bivoli a lene, Baraganul e manoton și puțin interesant pentru un excursionist dar foarte interesant pentru un econom sau pentru cel ce să interesază despre bunăstarea unei țări eminentemente agricole ca România. Și eu fiind din acești din urmă eram tot cu ochii la ferestra vagonului, ca să mă conving dacă sunt adevărate cele spuse de jurnale despre starea desperată a recoltei acestui ținut, numit grănariul României, care produce grăul cel mai bun din totă lumea, după cum s'a constatat la esposiția de fânuri din Rotterdam. Din nefericire m'am potut convinge că toate sînt prea adevărate! Recolta spicōselor e compromisă mai de tot așa încât cred că nici sămănta nu sa scōte; porumbul în parte pierdut. O ploită, ce căduse în ultimile zile pare a le reinvia, Islasurile (pășunile) uscate de tot și vitele lihnite de fōme umblă legănându-se, căutând câte un fir de iarbă verde, dar nu-l află nicăiri,

pe alocurea pasc chiar sămănturi dar' fără să afe hrană; iar bieții țerani triști și ofiliți smulg grăul și ovēsul abia de o palma două. O adevărată calamitate când te gândești, că în alți ani pe aici nu vedeai pe omeni din grăul, iar prin porumb să pierdea cal și călăreț! Și acesta tristă privește și să înfățișează ochilor pe un teritor pe care trenul de abia îl percurge în 4 cēsuri.

La gara Ciulnița mă părăsiră tovarășii respective tovarășele de drum, trei drăgălașe copilite cari eșiră din pension și mergeau în vacanțe, și cari în tot decursul călătoriei pe lângă lamentațiunile indispensabile despre traiul rōu și asprimea profesorilor, povestiau cu multă satisfacție isprăvile și drăciile din pensionat.

Am rămas dară singur și în trista singurătate, par că simțem ceva foarte explicabil pe la 10 $\frac{1}{2}$ ceasuri după cafeaua luată la 5 dimineața. Scōsei dară din geantă un mic pachet îl desfăcui și începui să îmbuc cu poftă dintr'un escelent „pariser wurst“ pe când un fiu de al lui Israel, care într'aceea venise în despărțământul mieu, să uita cam lung la mine și îmbuca cu sfială dintr'un ou fierț; eu însă fără sfială luai acum și sticla cu care mă provezusem și trăsai o dușcă,

organizeze autonomia catolicilor, nimica nu împedeca pe comisiunea de 27, ca ținând cont de drepturile provinciei mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș arătate în reprezentațiunile arhierilor noștri, să facă congresului propunerea concretă, ca să nu contopescă cu sila acésta provincă în organismul regnicolar, ci să-i esopereze de la Maiestatea Sa concesiunea preainaltă de a se organiza separat prin un congres compus numai din membrii ei. Dacă comisiunea de 27 în contra rescriptului Maiestății Sale, care nu prescrie nicăiri, ca diecesa romano-catolică transilvană să-și aibă nesmintit autonomie separată de cei alalți catolici din Ungaria, a ținut totuși cont de drepturile autonome ale acestei diecese, care alt cum este supusă și primatului Ungariei și arhieriscopului din Calocsa, atunci pentru ce nu a ținut cont și de drepturile autonome ale unei provincii bisericesci independente și de primat și de ori ce biserică de rital latin?

Noi așa scim, că arhierii noștri nu numai au protestat în două rânduri înaintea congresului și a comisiunii lui în contra contopirii provinciei noastre bisericesci în organismul proiectatei autonomii regnicolare, ci pe calea Ministrului de culte și instrucțiunea publică, au cerut și de la Maiestatea Sa să binevoască a concede Provinciei noastre mitropolitane, ca în congres compus numai din credincioșii săi și separat de latini să-și potă organiza autonomia. La acésta cerere până astăzi nu a sosit preainalta rezoluțiune. Acésta împrejurare ne face să presupunem, că domnul Ministru nu a înaintat Maiestății Sale rugarea Arhierilor noștri. De cum va ast fel stă lucrul,

atunci întrebăm, că ore nu sîntem tractați nu numai cu rea voință, ci și cu perfidie, când de o parte comisiunea de 27, se provocă la rescriptul Maiestății Sale, ér de altă parte Ministrul nu înainteză Maiestății Sale cererea arhierilor noștri de a li-se concede, să convóce un congres separat pentru organizarea autonomiei provinciei noastre bisericesci?

Comisiunea de 27 zice mai de parte, că interesele bisericii catolice pretind, ca și greco-catolicii să fie băgați cu de a sila în organismul regnicolar al autonomiei. Noi inse, cari cunóscem mai bine împrejurările, le spunem și de astă dată, că fac cel mai rău serviciu intereselor bisericii catolice, când calcă în picior drepturile greco-catolicilor, și că este foarte periculos în lucruri de religione a violenta consciința acestora. Ér dacă interesele bisericii catolice pretind, ca provincia noastră, în contra dreptului ei, să fie contopită în autonomia bisericii latine din Ungaria, atunci pentru ce aceleași interese nu pretind ca și autonomia diecesei latine transilvane se fie asemenea contopită în organismul autonom regnicolar?

Ne spune în fine comisiunea de 27, că chiar interesele greco-catolicilor pretind, ca și ei să se facă părtași avantajilor autonomiei, ce se va înființa. La aceste răspundem, că atunci când este vorba de interesele greco-catolicilor, trebuie întrebați ei, cari le sînt interesele, și că, după cum cunóscem noi situațiunea, prin contopirea provinciei noastre bisericesci în organismul autonom regnicolar nu numai nu se promovéză interesele ei, ci din contră

i-se dá o lovitură, care o póte sgudui din temelii.

Drept incheiere întrebăm, că după ce glasul clerului și poporul nostru nu a fost luat în considerare din partea comisiunii de 27 și după ce și protestele și cererile arhierilor noștri au fost nesocotite atât din partea comisiunii de 27, cât și din partea Ministrului de culte și instrucțiunea publică, ore nu a sosit timpul, ca poporul credincios împreună cu clerul să se pronunțe și față cu operatul comisiunii de 27 înainte de se acest operat ar ajunge la desbatere în ședința proximalului congres regnicolar?

Neglijința Blășenilor. Sub acest titlu „Közérdek“ din Aind în numărul de la 27 Iuliu 1899 face imputare Blășenilor, că pe când conscrierile pentru congruă în diecesa gr. cat. a Aradului (!) și în cele alalte diecese greco-catolice s'au aflat în ordine, pe atunci comisiunea de congruă din Budapesta numai conscrierile din arhierdiecesa noastră le-a aflat a fi necorecte și nevrednice de creșmânt, și pentru aceea Ministrul a și dat ordin, ca auctoritățile politice comitatense să facă cercetare nouă, pentru a stabili conform stărei faptice venitele preoților din Arhierdiecesa noastră.

Domni de la „Közérdek“ sînt și nesinceri și nedrepti. Nesinceri, pentru că nu spun, că din 700 de conscrieri de congruă de pe teritoriul arhierdiecesei noastre, numai 80 au să se examineze și eventual să se rectifice din partea organelor politice administrative, de și noi sîntem convinși, că nouăle cercetări au să dovedescă, că și aceste 80 de conscrieri sînt esacte și adevărate. Aceiași domni sînt inse și nedrepti, pentru că chiar și când conscrierile s'ar afla a fi

tocmai pe când intra trenul în gara Fetescei cea mai apropiată de pod.

Iată-ne în fine ajunși la mărțul pod¹⁾!

Din depărtare și se înfățișază ca o impletitură colosală de fier sprijinită pe niste picior enorme de piatră albă cari ies din apă. Între Fetescei-Cernavoda putem zice că sînt două poduri. Cel din tîi, destul de mare, trece preste brațul Borcea urméză apoi un terasament până la halta Borcea și de aci până la halta Dunărea un viaduct preste mlăștine, apoi iară un terasament până la podul cel mare de peste Dunărea propriu zisă.

Dacă te uiți de la halta Dunărea și să pare că cei doi păreți ai podului sînt împreunați, dar cum urcă trenul cătră pod să desfac mereu, până ce un zuruie puternic vesteste că trenul e pe pod și la moment veți în fuga trenului cum să scurge lin bētrănul Istru pe sub mărțul pod care înfrunță valurile lui și leagă în brațele sale trenul nepăsător și pe călătorii cuprinși de admirare.

Cât ce trenul a trecut podul, se opreste în halta Cernavoda și stă atăta timp cât să poți vedé bine podul mai de aproape. Pe partea dreaptă a Dunării podul are un front frumos cu o fațadă pe care este scris cu litere mari auzite

Podul Regele Carol I

Făcut Sub Domnia Regelui Carol I
1890—1895

În partea din sus și din jos a fațadei stau în picior cu pușca în mână, doi do-

robanti de bronz de o mărime colosală; simbolul oșteanului român, care în decurs de atătea veacuri a fost sentinelă neadormită și neînvinșă a Dunării mărte!

Întru adevér, că dacă ca străin trebuie să admirî ingeniul și arta care a produs acésta minune, ca Român te simți cuprins de mândrie că o atare minune a fost sevrișită de Români sub domnia marelui fundator al României moderne. Eü nu pot spune cât am fost de impresionat; ochii mi saü umplut de lacrimi și spontan eu erupt din pieptu-mi un strigăt de Trăiască România! Trăiască Regele Carol I!

Puțin timp avui să mă las în prada emoțiunilor căci clopoțelul a sunat a doua órá și peste câteva minute trenul s'a pus în mișcare printre dealurile lutóse și șterpe ale Dobrogei. De sigur că seceta anului acestuia contribuie mult la sterilitatea solului Dobrogei și nu cred că și în alți ani să fie tot așa. Dar acum starea câmpului e desolată de tot. Numai trestia și stuful din bălți e verde în colo nimic; totul e uscat și ars așa încât nu se póte descrie miseria și desolațiunea ce domnește aici. Puținele sate tătărăști cari se află în lungul liniei ferate au un aspect sărăcăcios și prost. Case scunde de lut acoperite cu trestie și încujurate cu gard de paie, ici cölea câte una mai frumoasă zidită de cătră Români stabiliți acolo. Grădini nu sînt mai de loc, vegetațiunea e de tot săracă și să mărginește numai la sălcămi îngălbiniți și ei de secetă.

Ast feliu e greu să privești în contin în decurs de aproape 2 césuri acésta miserie și desolațiune și în eurënd obosesti.

Topit de căldură, obosit de drum și amărît de trista priveliște care de mai multe césuri mi-să înfățișa înaintea ochilor; imi ocupa locul în cupeü ca să mă mai odihnesc puțin înainte de a ajunge la Constanța.

De o dată însă auđii pe mai mulți strigând: a tenger, a tenger! (marea, marea!)

Ce să fie acésta? cugetai și sării ca mușcat de șierpe, căci cuvintele aceste imi erau cunoscute. Să fie ore niște Turci, frați de ai Magiarilor sau sînt chiar Magiari? Fără să mă interesez mult de mare mai asculta ce vorbesc și observați că sunt Magiari veritabili; apoi mi-am adus aminte că la Cernavoda tot acestia să uitaü cam mirați la pod și ziceau încet par' că siliți și să nu-l audă nimeni: nagyszerű, nagyszerű! (grandios, grandios!) Ei! cugetai în mine, vedeți și voi acuma că este și o mare românăscă, că România cea desprețuită de voi de și tineră încă, poșede lucruri cari pun în admirare chiar și pe fi lui Árpád!

De alt cum nițică învătătură nu strică nimănu!

Pe când imi trecea prin minte aceste gânduri trenul făcu o întorsătură și marea să vede frumoasă și liniștită până ce să pierde în depărtatul orizont.

După ce am ajuns în oraș primul lucru mi-a fost să-mi restaurez nițel puterile în restaurantul lui Capata care are o poziție foarte frumoasă dominând asupra portului, dar nu prea esceleză în curățenie nici în bună-tatea mănărilor, este însă destul de scump.

Isprăvind și cu acesta am mers în port în care staționaü puține vapóre, dar cu tóte

¹⁾ Veđi descrierea amănunțită a podului în „Enciclopedia Română“ art. Dobrogea.

tote necorecte, *imputarea de neglijință* n'ar trebui să se facă Blășenilor, cari n'au făcut nici o conscriere de congruă, ci *trebuie să se facă organelor politice administrative și mai virtos comisiunilor comitatense, cari au revădit toate conscrierile și le-a aflat în ordine.* Este adecă cunoscut, că preoții nu au putut pune nimica în conscrierile venitelor lor, ce nu au dovedit cu acte emanate de la auctoritățile statului și ale comitatelor. Dacă aceste acte sînt false, atunci auctoritățile statului și comitatului pentru ce le-au dat? și comisiunile comitatense pentru revisiunea conscrierilor pentru ce au aprobat nisece acte, cari sînt unica basă a conscrierilor de congruă?

De aceea recomandăm domnilor de la „Közérdek“, că atunci când se va dovedi, că conscrierile pentru congruă sînt false și greșite, să tragă la răspundere pe organele statului și ale comitatului, ér nu pe Blășeni, cari n'au făcut nici o conscriere de congruă, nici nu au fost chemați a da documentele de lipsă la justificarea singuraticelor pozițiuni din acele conscrieri.

Picior de cal. Fôia comitatului Albei inferioare „Közérdek“ din Aiud în numărul de la 23 Iuliu a. c. ocupându-se cu mai multe afaceri romănesci, între altele afirmă, că de sub mantana nisuițelor românilor gr. cat. de a-și elupta autonomie separată de a latinilor din Ungaria ese la ivelă cunoscutul picior de cal al politicei naționaliste valache.

Domniul de la „Közérdek“ nici acum nu știu, că Mitropolia românilor greco-catolici în virtutea actelor emanate de la factorii cei mai înalți ai statului și ai bisericii este neatârnatore de ori ce jurisdicțiune a arhiepiscopului de Strigon și pimate al Ungariei, că legile din 1868 au înarticulat această Mitropolie așa pe cum au aflat-o atunci, adecă neatârnatore de ori ce biserică și persoană de ritul latin din Ungaria, și că legea despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria asigură și Românilor gr. catolici același raport de autonomie față cu statul, care-l au calvinii și greco-orientalii. Când așa dară românii greco-catolici s'au luptă pentru auto-

aceste e o mișcare și o activitate foarte mare din cauza lucrărilor ce s'au efectueze pentru construirea lui. După ce m'am uitat cât va timp la mulțimea de băeți și de omeni cari prindeau pești cu unghița și să mai certau și chiar să bătău când li s'au încurcau unghițele și scăpau peștii, am luat o barcă cu 2 lei pe ciaz și am făcut o plimbare prin port și în largul mării.

Am trecut cu barca pe lângă vaporul român de resbel „Elisabeta“, vapor cam mic dar frumos și înarmat cu tunuri de cele mai bune, apoi m'am apropiat de bărcile scafandorilor cari îndeplinesc greaua muncă de a întocmi pietrele aruncate în apă pentru a servi de fundament enormelor blocuri de piatră așezate de mașini pentru a forma digul portului. În urmă am eșit în largul mării fără frică, fiind-că marea era destul de liniștită. Cât de fericit s'au simte omul când s'au pute legăna într'o barcă ușoră pe valurile mării, în aerul acela curat departe de infecția orașelor, izolat de răutatea omenilor.

Ceasul însă a trecut repede și iată-ne iarăși pe uscat în prav și în gălăgie.

(Va urma.)

nomie, și încă autonomie separată de a catolicilor de ritul latin, ei nu fac alt ceva de cât pretind respectarea legilor existente. A pretinde acesta înse nu însemnează a face politică, ci însemnează a-și împlini o datorință cetățănescă și creștinescă.

Dar nu ne mirăm că domniul de la „Közérdek“, nu cunosc natura bisericii, al cărei centru s'au afla pe teritoriul comitatului lor, când ei scriu, că Atanasiu în calitate de *protosincol* și nu de Mitropolit s'au întors la sfînta unire înainte de asta cu 200 ani, și că de Mitropolia noastră s'ar ține și diecesa *Aradului*. Cine scrie ast fel de lucruri, își arată într'adevăr *piciorul de cal*.

Instalarea de la Arad. Marți s'au sevrișit la Arad cu mare pompă instalarea noului episcop gr. ort. *Iosif Goldiș*. Întronisarea a îndeplinit-o episcopul Nic. Popea, în fața unui public imens de inteligință și popor. Au fost de față și auctoritățile politice și administrative, spani, vicișpani și mai mulți deputați, colegi de al episcopului. În vorbirea-i program Goldiș promite, că va nisui pentru îndeplinirea datorințelor sale, va avea de pildă pe Șaguna, care ca și Moisi, a întemeiat provinția bisericescă română. Va păzi moștenirea rămasă de la acesta, și va lucra între marginile autonomiei. Recomandă preoților și învățătorilor să lucre și să instruiască poporul cu iubire, carea înalță biserică și o face mare. După instalare a urmat banchetul, la care au luat parte vre o 300 de invitați. După toastele oficiose a vorbit deputatul conte *Tisza István* pentru înfrățirea românilor cu maghiarii, i-au răspuns *Popea* și *Mangra*. N'avem încă raportele foilor române, și așa împrumutăm datele după zările ungurești, cari sînt pline de laudă și tresaltă de bucurie pentru această înfrățire. „Bud. Hirlap“ de pildă publică raportul sub titlul „Magyar-román barátkozás“ și între altele scrie următoarele:

„De mult n'au mai schimbat maghiarii și românii cuvinte așa de prietenești, ca azi la instalarea episcopului român de la Arad. Oratorul maghiarilor a fost contele *Tisza István*, care află izvorul fericirii comune în înfrățirea magiaro-română. La cuvintele lui au răspuns din partea românilor *Niculae Popea* episcopul de la Caransebeș și *Vasile Mangra*, cunoscutul conducător al naționaliștilor români, cari au accentuat în deplin acord, că trebuie să încete frecările și spre acesta află mai potrivit delăturarea urei, îndreptarea greșelilor din trecut, și mai pe scurt înțelegerea frățescă. Acest schimb de declarații s'au alătură în mod demn la întâmplările de la *Sighișoara*, unde după cum s'au scie, sașii și sârbii s'au întors spre noi cu față pretinescă. În acestea . . . aflăm noi verificarea tradițiilor politice magiare, carea n'au cercat nici o dată lupta cu naționalitățile, ci din contră a promovat pacea și patriotismul. Alipirea noastră de tradiția acesta și împăcarea sinceră a naționalităților cu ea, vor pregăti împrennă un viitor mai bun spre fericirea comună a tuturor poporilor din această patrie.“ Spune raportul lui „B. H.“ că vorbirile acestea au fost adese întrerupte de aclamații și aprobări șgomatoșe, și că mai ales, după vorbirea lui *Tisza* „*musica a cântat piese magiare și române, și societatea s'au îmbrățășat și s'erutat*“.

Așa dară de mult așteptata și dorita împăcare a românilor cu maghiarii s'au sevrișit

Ceea ce nu s'au putut face de atîta timp, ceea ce nici robia grea de la *Vaț* și *Segedin* n'au putut-o îndeplini, s'au întâmplat acum la *banchetul* episcopului *Goldiș*, „N'am știut, că politici magiarii așa ideii au despre români, — a zis *Mangra*, — căci atunci altcum am fi lucrat. Dar nu e prea târziu și în faptele noastre viitoare ne vom călăuzi de cuvintele acum auzite“. Ér sara *Goldiș* a zis unui raportor, „sper că cu ziua de azi, va începe în istoria maghiarilor și a românilor o eră mai fericită“.

Nu vrem să aprețiem încă însemnătatea politică a toastelor acestora, — dacă peste tot pôte fi vorba de așa ceva, — ne temem însă că totul se va reduce la nimica, și că cu totă dragostea ce a arătat-o românilor fiul sdrobitorului de naționalități, și că cu totă nădejdea pe care *Mangra* o are în guvernul *Szell*, era așteptată de *Goldiș*, nu va sosi nici o dată. Între apăsători și apăsați nu pôte fi înfrățire, de cât pôte la banchet.

Revistă bisericescă.

Din Patrie. Biserica catolică din Ungaria a pierdut săptămîna trecută pe unul din episcopii săi cei mai vristnici, pe *Constantin Schuster*, fost episcop la *Vaț*, conșcolarul neuitatului nostru mitropolit *Vancea*. Ne-am ținut de datorință a lua act de mórtea acestui vrednic arhieru, și pentru firea sa blândă și pacinică și pentru spiritul său plin de dragoste umanitară. Acum, după mórtea sa zările publică sumele dăruite de el spre scopuri de binefacere. Cifra lor se ridică aprópe la 1 milion și jumătate florenți, din cari 390 miil pentru institute de creștere pentru fete, 80 miil pentru ajutarea preoților ș. a.

Odihnescă în pace!

Revistă politică.

Germania. Împăratul *Wilhelm* e supărat rău pe Anglia din cauza insulelor *Samoa*, unde, de loc nu se pôte face linisce, din pricină, că Anglia mereu sumuță poporul, așa cât în tot timpul pôte isbugni revolta. Supărării acesteia i-a dat împăratul espresiune zilele acestea cu ocaziunea unei parade militare.

Cuvintele împăratului au fost așa de violente, cât atașatul militar anglez, care încă era present, a părăsit în dată festivitatea și s'au dus de a raportat ambasadorului.

Franța. Prin zările franceze se pomenesce mult de visita, pe care ministrul de esterne frances *Delcassé*, o face chiar acum contelui *Muravjev* la *Petersburg*. E vorba, că visita acesta are de scop să informeze pe țarul asupra raporturilor între francesi și germăni, înainte de ce acesta s'ar întâlni cu împăratul Germaniei. La tot cazul, acum, când atîta se spune, de o apropiere între francesi și nemți, visita ministrului *Delcassé* nu pôte fi considerată, ca un simplu act de politetă.

Haga. Planul țarului Nicolae II pentru desarmare a ajuns la o desevirșită nereușită. Zilele acestea congresul convocat la Haga și-a ținut ultimele ședințe. Nici una din hotărârile aduse, și cari țintea la desarmare și de aci la pace, n'au fost subscribe de către toți delegații prezenți, și ast fel timpul s'au petrecut în zădarnice discuțiuni. Din toate cele pertractate și hotărâte nu se va alege de cât un pium desiderium.

Cristiania. După nesuccesul conferinței de la Haga, se aștepta cu încredere eventualele hotărâri ale conferinței internaționale de pace, a cărei ședințe s'au deschis zilele trecute la Cristiania. Din partea României, pe lângă preș. delegațiunii române dl Vas. Al. Urechia, ieș parte încă 9 senatori și deputați. De la noi încă ieș parte mai mulți deputați și Păzmândi.

Belgiu. Cabinetul Van den Peereboom și-a dat dimisia, după ce comisiunea parlamentară a respins proiectul electoral, pentru care era să se facă răscolă în Belgia.

Regele a primit abdicarea și a însărcinat cu formarea cabinetului pe De Smet de Nayer. Acesta e aderent al sistemului electoral proporțional.

Situația e foarte precară, de ore ce opoziția pretinde disolvarea camerei înainte de a se forma noul minister. Socialiștii se pregătesc la o rezistență politică. Se dă ca sigur, că conflictele vor fi neînconjurabile.

Corespondințe.

Elementul laic.

Archidieceasă 1 Aug. n. 1899.

La articolul nostru din numărul trecut intitulat: „ce zic laicii?” primim din stinul preoților de la sate următoarea corespondință căreia cu plăcere îi facem loc.

Lupta ce autoritatea noastră bisericăscă a purtat-o în mult agitata chestiune a ajutorului de stat, ajunsă la notorietate publică era un motiv mai mult, de a ne convinge, că mișcarea clerului nostru a fost una din cele mai înălțătoare de inimă.

În vreme ce Blașul remonstra în condițiilor impuse, clerul din afară, fără de a fi ajuns la cunoștința acestui fapt, protesta indignat în față ingerinței absolut incompetente, ce oblăduirea lumescă își aroga sub titlul „ajutului.”

În sinodul de la toamnă vom vede rezultatul acestei lupte demne, ear până atunci autoritatea noastră bisericăscă, poate fi mândră de noi. Alături am luptat cu densa, alături am simțit amarul nmilirii.

Simultaneitatea acesta de revoltă e un prognostic bun în ce primește rezultatul final al luptei; solidaritatea dintre conducătorii și masse trebuie să ducă la izbândă!

Glasul clerului e cunoscut, s'a scris mult în ziarele noastre. Ici colo glasurile erau mai șovăitoare dar în marea lor parte erau energice, bărbătești, desinteresate. Și glăsuirea lor am luat-o drept garanță pentru izbândă dreptei noastre cauze.

E înse alt element, de o însemnătate nu mai puțin vitală, carele nu s'a pronunțat încă în de ajuns.

E vorbă de elementul laic.

Cu toate că lovitura e îndreptată în prima linie, în potriiva clerului, ea atinge înse pe toți credincioșii bisericii noastre, cari înțeleg elementul de putere națională ce residă în independența clerului de către organele politice.

Abstragem de la împrejurarea, că cel mai mare contingent al inteligenței noastre laice sint fi de preot, abstragem de la stipendiile și prescura românească cu care am crescut în școli 90% din inteligența noastră laică sint chestii de recunoștință aceste accentuăm înse încă o dată gravele urmări ale punerii clerului sub tutela politică a slujbașilor oblăduirii.

E adevărat, că acțiunea laicilor nostri e mai restrinsă ca în biserica gr. orientală, dar rămâne totuș destul de importantă. Conferințele din Alba-Iulia și din Cluș ne sint martori! și importanța acestei acțiuni ieșe și mai bine la iveală chiar acum. Se ventila ideea, ca sôrtea clerului să se îmbunătățească propriis viribus, preoții să concheme poporul, se-l convingă etc. Cine nu vede, cât de dificil, și aprôpe imposibil e aici rolul preotului, adevărat Cleero pro domo? Dacă însă propaganda aceasta s'ar face la inițiativa laicilor, inconvenientul acesta n'ar mai subsista și totă mișcarea câștigă prin acesta cu totul alte șanse de reușită.

Nu vroiu să dau laicilor nostri program de acțiune, nu dubităm în interesul, ce-l au pentru prosperarea sfintei noastre biserici, vreă numai ca acest interes se-l manifesteze cu o oră mai curând. Glasul lor pretinse și energie ne-ar face bine și ne-ar convinge, că la spatele noastre mai avem un braț de omenî, la cari putem căuta cu înbire și încredere.

Și dacă facem apel la acest pretinse glas e, că după a noastră părere, situația e mult mai gravă, ca în anii șeptezeci, sau ca pe timpul conferinței de la Cluș. Azi nu ne amenință numai pericolul contopirei în autonomia catolicilor latini, ci a ceea de omnipotență a statului liberal și ateu, care sgudue chiar temeliiile temutei autonomii catolice.

Da, situația s'a agravat mult, și de aceea proteste platonice nu ne mai ajută.

Vremea protestelor a trecut, situația actuală cere — fapte!

Și aceste fapte ale elementului laic ar întări pe cei bravi în credința izbândei, și ar deștepta în cei slabi de ânger constiința demnității proprie.

Aa.

Asociațiunea în Câmpie.

— 25 Iulie n. 1899.

În urma urmelor mă ved și eu în pragul de a intra în viața publică, a bisericii și nămului meu; mă ved nu numai îndreptățit și îndatorat, de a-mi da samă de chestiunile, ce ne preocupă, ci, după împrejurări și putință, chiar și de a lucra cu fapta și cu vorba la deslegarea lor.

Și eu cred că chestiunea cea mai de moment în ținutul meu — în Câmpie — e *Asociațiunea*. E lucru știut, că mai numai Câmpia, e singurul ținut românesc — mai însemnat și mai avut — din Transilvania, unde Asociațiunea nu poate prinde rădăcină, în butul tuturor încercărilor dar știut e și aceea, că în vremea din urmă P. O. D. protopop al Cătinii, încredințat din partea comitetului central a înființat un despărțământ

al Asociațiunii în Câmpie. — Lui îi stă la inimă cât de cât binele și înaintarea nămului nostru, nu poate să nu întrebe: „Ce e pricina, că în Câmpia — cât e de mare — așa de greă face progrese Asociațiunea?”

Voiu răspunde acestei întrebări cu glasul alor doi preoți câmpeni:

Cred că va fi, și dacă n'a fost până acum și dacă tot mai întârzie, e că prea suspionat e tot pasul nostru. În fie care sat sint câte 2—3 curți domnesci a căror servitori, ca să-și facă merite înaintea stăpânilor lor pândesc mereu după noi, ne acasă în continu; ei nu știu și nici nu pot deosebi lucru de lucru, ei în ori ce adunare ved o consfătuire politică, un prilej de a vinde și răsvrăti patria. Nu am făcut nimica și am stat la toate pe loc și totuși nu stăm bine, totuși ne privesc cu ochi răi; dar apoi dacă vom mai face câte ceva? va fi vai și amar de capul nostru!

Cam așa mi-a vorbit unul din preoții sêraci ai Câmpiei; er altul fruntaș și avut la aceeași concludia a ajuns condus de alte motive.

Nu se poate! zicea el căci de la cari ai aștepta mai mult ajutor, cu vorba și cu fapta, aceia dau mai puțin, aceia se retrag mai tare, aceia umblă să zădărnicească mai mult prin intrigi și scornituri rătăcioșe, aceia sint mai slugarnici, aceia strică mai mult confrăților prin căciuliri pe la fețele civili, prin hiperzel de a coresponda ungerese cu autoritățile civili. — Până aici cam tot aceeași pricină, acel spirit umilitor de a tămăia și de a nu se strica cu autoritățile civile.

Dar fruntașul meu a mers și mai de parte zicându-mi, că s'ar puté ușor înființa un despărțământ, căci preoțimea de pe Câmpia nu e sêracă, avem chiar și mireni cu stare bună, dar lipsește avîntul și însuflețirea. Câmpianul prea e rob al economiei, prea se închide în hotarul satului său și prea tare o rupe cu lumea din afară; el puțin își dă sama de ce se frământa lumea românească, el căercă sa-și lărgescă și să-și împle jgânițele sale; de binele comun, de dătorințele ce-l chiamă peste hotarul comunei sale, el! tare puțin i-și aduce aminte.

Așa e pe la noi Die! un aer ce omoră avîntul, ce recese însuflețirea, ce vrënd nevrënd te închide în satul tău și mî-e milă de Dvoastră tineri însufleții și cu planuri, că va trebui să vă amăgiți așa de tare și în grabă.

Dacă așa e pe Câmpie, ce bine ar fi că barēm noi tinerimea să fim plini de avînt și însuflețire, dar și noi de pretotindenea și de ori ce condiție sintem inimă răci și sêci, omenî în mare parte fără țintă, fără să șcim, că ce avem și ce trebuie se facem, și în inimile noastre a celor mulți oportunistul a prins rădăcină, încă pe băncile școlii fiind. Ei! dar aici mi se încep reflecșiile prea m'ăș abate și nici nu veau se spun ce va de la mine de aceea finesc. Sintem în timpul când se țin de comun adunările despărțământelor, fruntașii preoți și mireni ai câmpiei se ajungă la izbînda de toți cerculă și dorita, care se ridică o dată de pe noi ocară nefructificării.

Am însemnat aceste vorbe în gînd bun, și ca unul ce nu are nimic, nici de perdut nici de câștigat.

L. Rus.

Adunarea cercuală a despărțem. XI Blaș al Asociațiunii.

— raport special. —

Marți la 1 crt. s'a ținut în Blaș adunarea cercuală a despărț. XI al Asociațiunii.

Regretăm mult, că spațiul restrins al foilor noastre nu ne permite să publicăm toate dările de samă despre adunările Asociațiunii. Ziarele noastre de zi ar trebui să provoace pe cetitorii săi să-i facă ast fel de raporte, căci e de neîgăduit, că ele își au însemnătatea lor pentru istoria noastră culturală.

După sf. liturgie membrii Asociațiunii din Blaș și câți va din afară, s'au adunat în sala cea mare a otelului „Univers”. Între cei ce au luat parte la această adunare însemnăm pe I. P. S. Sa Mitropolitul Victor, dl Axente Sever, un număr foarte frumos de dame, preoți, învățători, țărani și tinerime din jur. Nu-i vorba, că numărul celor de față au fost destul de mare, puteu fi și mai mulți.

Deschidind adunarea directorul despărț. prof. I. German arată însemnătatea ce o au în educația unui popor biserica, școala și asociațiunile. Din raportul citit de secretarul A. C. Domșa am relevat, că adunarea această numai din necesitate s'a ținut în Blaș, ea era să se țină în Uióra, dar intervenind îmbolnăvirea gravă a protop. Radu nu s'a mai putut convoca acolo. Din lucrările săvârșite de comitet însemnăm tipărirea disertațiunii prof. Negruț despre grădinile de legumi, în scopul să fie împărțită gratuit printre țărani știutorii de carte de pe teritoriul despărțemintului. Câte disertațiuni frumoase nu se țin adese cu ocaziunea adunărilor, dar să dau uitării. Procedura aceasta merită totă lauda. Ce se ține de membrii, raportul spune, că despărțemintul are 58 membri. La tot cazul numărul acesta e destul de mic în proporțiune cu inteligența Blașului și cu mărimea despărțemintului care se estindă peste 80 comune. Cu toate că numărul membrilor e așa de restrins și ast fel și mijlocele disponibile destul de modeste, am aflat cu satisfacție, că despărțemintul are 11 biblioteci populare înființate de comitet, care le a și pus baza dăruindu-le fie cărni 40—50 diferite cărți și 20—30 es. din publicațiile sale: despre cucuruz și grădina de legumi. Din bibliotecile acestea au eselat ceea din comuna Lunca, care are în fruntea sa pe harnicul preot Ștefan Lita. Despre bibliotecile din Cergăul mare și Mihalt, nu s'a trimis nici un raport, să vede că cei puși în fruntea trebilor nu merită încrederea aceasta. Din prilejul acesta, vreau să relev, că greșesc aceia, cari tot progresul îl aștepta de la comitetele despărțemintelor. Comitetele fac și scriu, dar preoții, învățătorii și inteligenții de la sate, au sfinta datorință, să lucreze mai de parte, luminând poporul și indemnându-l să îmbrățișeze cu căldură lucrările și scopurile acestei asociațiuni culturale.

După alegerea îndatinatei comisiuni pentru censurarea raportului, a rațiunilor, budgetului, incassarea de taxe și înscrierea de membrii, a urmat disertația prof. Alesiu Viciu despre grainul poporan. Ținută în o românească curată, cu o dicțiune clară, disertația această a fost ascultată cu o deosebită atențiune de toți cei de față. Ținta disertantului a fost să scotă la ivelă cuvintele

de origine străină aflătoare în grainul poporan. La sfârșit oratorul a fost viu aplaudat.

Pe rând cele două comisi și au făcut raportele lor. Preotul Ioan Deac raportează că a incassat fl. 111.39 cr. de la 4 membri noi, 16 vechi și mai mulți ajutători. Prof. Precup, aduce cuvenitele elogi comitetului pentru zelul dezvoltat, și de o dată exprimă unele dorințe referitoare la ținerea sărbătorască a adunărilor cercuale, la înmulțirea membrilor și la dedarea poporului ca să folosească cu tot adiașul cărțile din bibliotecile populare. La dorințele acestea dl Axente a mai adaus, că pentru mai bună reușită a adunărilor ar fi foarte de recomandat ca acestea să se țină mai ales toamna, când poporul sătean pôte mai ușor îmbrățișa scopurile Astrei.

Toate dorințele acestea au fost primite de adunare.

Pe anul viitor comitetul au fost invitat să-și țină adunarea la Sâncel; ca delegați la Deva cu fost aleși adv. Dr. Maniu și preotul Blăgan; er vacanța în comitet a fost suplinită prin alegerea membrului Dr. Maniu.

După adunare a urmat banchet și sara petrecere foarte bine cercetată. Dansul a decurs cu multă vioiciune până în zori.

Raportor.

Nr. 289—1899

Înștiințare.

Miliția, ce se adună la Blaș din incidentul manevrelor de toamnă, va ocupa unele localități de ale gimnasiului, de acea începutu anului școlastic 1899/1900 se amână cu câte va zile, și anume: esamenele corectore, supletore și de susceperie se vor țină în 6 Septembrie; înscrierile pe clasa I gimnasială, și a școlarilor, cari au mai fost la acest gimnasiu în 7 Septembrie; eră înscrierea școlarilor, cari vin de la alte școle medie, în 8 Septembrie a. c.

În 9 Septembrie la 7 ore a. m. se va face invocarea Spiritului sânt cu S. Liturgie, la 8 ore se vor ceti și esplica legile școlastice, și la 9 ore se vor începe prelegerile.

Condițiunile de primire și tacelele rămân neschimbate, cele din anii trecuți.

De la Direcțiunea gimnasiului superior greco-catolic.

Blaș în 4 August 1899.

Ioșif Hossu
director gimnasial.

Noutăți.

Între mărirea lui Dumnezeu. Curatorul bisericesc gr. cat. din Spini, în Archidieceasă, aduce viile sale multămite Sp. Domn Gregoriu Șimon, notariu în Pânade, care a promis că i va ajuta la edificarea bisericii cu suma de fl. 100. — Dnul Filon Coroș, adj. notarial, care a dăruit 10 fl. — On. Alimpiu Costea, paroch local fl. 10. — Teodor Pânădan, Dionisiu Truța și Ioan Marele, locuitori din Sâncel cari au dăruit o delniță de lemne pentru arderea cărămișilor. Dumnezeu să le răsplătescă însuții!

Sciri personale. Ilustritatea Sa Dl Episcop Dr. Demetriu Radu a fost zilele trecute la Deva în visitațiune canonică. În scurt timp după reîntorcerea a casă a plecat la Stăna-de-vale unde va petrece până la finea lui August. — Leontin Pop jude de tribunal în Cluș, a fost pensionat, exprimându-i-se preainalta recunoștință a Maiestății Sale.

Promovări. Folia oficiasă publică următoarele promovări făcute în capitul episcopesc gr. cat. de Lugos: Petru Pop, la statul de canonic lector, Benjamin Denșusan, canonic custode și Ioan Boros canonic cancelar. Respectuósele noastre felicitări!

Dieceasa de Lugos. Ordinariatul de Lugos deschide până la terminul de 15 Aug. n. c. concurs la stipendiile teologice, preparandi și gimnasiale din fond. Rudolfin, Braia și Popovici. Tot până la acel termin publică concurs la ocuparea postului de învățător la noua școlă de fete ce se va deschide în Lugos cu începutul an. scol. 1899—1900 din fundațiunea Jova și Ecaterina Popovici. Salariul anual 400 fl. cuartir, grădină și lemne de foc. — Apoi la 1 stipendiū de 105 fl. destinat unui preparand care va avé să-și continue studiile în cursul al II. la preparandia gr. cat. din Oradea mare, și la 1 stipendiū de 150 fl. pentru un ascultător la școlă agronomică de stat din Lugos.

Hymen. Ioan Fodor prof. gimnas. în loc își va serba cununia sa cu dșora Helena Laura Ciato Duminecă la 6 Aug. n. în biserica catedrală din Blaș. Felicitările noastre!

O instituțiune folositóra. E vorba de reuniunea archidieceasă de asigurare a cărei rațiuni pe al II an de gestiune s'au publicat acum clerului. E destul ca să arunc o privire peste activele reuniunii acesteia, spre a te convinge de fericită idee ce au avut cei ce au instituit-o. După doi ani activele trec peste fl. 5500 și dacă vor crece continuu ca până acum se va puté de sigur ajuta în scurt timp comunele bisericesci la edificarea bisericilor și școlilor. E regretabil însă, că suprema autoritate permite, ca și restanțiile să se ridice și se ajungă aproape la 1900 fl. la tot cazul restanțiile acestea nu pot strica de cât eră și bisericilor. După cum stitem informați, de pildă, comunei Tapu i-sau denegat desdauarea pentru unele realități, ce-i au ars, din pricină, că nu și-au achitat premiile. E timpul, ca curatoratele și preoțiile să pricépa multa însemnătate ce au ast fel de instituțiuni de un folos netăgăduit. Veneratul Ordinariat de Lugos a dispus, ca toate edificile școlare să se asigureze la această reuniune.

Deputat nou. La Sebeșul sás. s'a făcut la 31 Iulie n. alegerea de deputat. A fost aclamat un fost chelner cu numele Vészi, acum jurnalist. Românii au dovedit o absolută pasivitate er sașii o neinteresare completă.

Invitări. Duminecă la 13 Aug. n. se va sfinti la Iva mare noul iconostas al bisericii parochiale gr. cat. de acolo. Iconostasul e opera dlui prof. Octavian Smigelschi. — Joi la 10 Aug. n. se va țină la Beghin o petrecere de vară în favorul școlii gr. cat. de acolo.

Convocări. Adunarea cercuală a despărțemintului XIV al Asociațiunii e convocată pe 10 Aug. n. la Cluș — Despart. XXIX. își va țină adunarea la 20 Aug. n. în Mediaș. Pe ziua de 8 Aug. n. e convocată adunarea de organizare și constituire a depărț. Panciova în Panciova.

Vindecarea officii. În lumea bolnavilor se ivesce erăși o rază de speranță, se svonesce din nou despre aflarea medicinei contra tuberculósei pulmonare. „Figaro” scrie că prof. de la universitatea din Palermo, Vincent Cervello, a fost norocosul descoperitor. Produsul care duce la rezultatul acesta este aldeida formică, pe care trebuie să o inspire bolnavul. S'a și pregătit un aparat care să producă o atmosferă încărcată cu acest produs. Resultatele sânt nimitóre. În decurs de două luni prof. Cervello a vindecat cu acest procedeu 4 bolnavi, alți 7 sânt pe cale de completă vindecare. Bancherul Florio, mare filantrop italian, a zidit la Palermo un sanatoriū pentru 150 persoane. A fară de aceea prof. Cervello a pus și în vinđare aparatul său numit Vaporigen, pe lângă care a alăturat și sfaturile după care e de a se folosi.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operele lui
Andrei Murășan.

(Continuare.)

Vom fi sciind cu toții, cum multe mame lasă pe copiii lor numai „în scirea Domnului”, sau pe grija servitorilor și servitorilor, de la cari firesce vor învăța tot ce e rău, frivol, murdar, și ei totuși ar dori, ca copiii lor, în cugete și în fapte, să fie nobili, casti și curați.

Și de acei părinți încă vor fi mulți, la tot casul, cari se fac judecatori asupra lucrurilor ce le învață copiii lor în școlă: la cutare lucru nu-l au învățat bine, învățătorul e așa și așa! Câți nu se vor face foc și pară, pentru că învățătorul a cutezat să atingă pe odorul lor, care e mai scump de cât întregă lumea! . . .

Părinți și copii de calibrul acesta vedem pretutindena în Icoana creșterii rele: de o parte părinți, cari nu știu cresce copiii lor, nu se știu purta înaintea lor, nu știu, cum să tracteze cu ei, nu știu, ce să le permită, și ce să nu le permită, nu știu, cum să vegheze asupra educațiunii lor, cu un cuvânt, părinți, cari nu cunosc mijlocele adevărate și corecte ale educațiunii; era de altă parte copii, cari nu-și iubesc părinții, ba chiar îi desprețuesc, copii fără sentimente nobile față de alții și față de aproapele, fără iubirea lui Dumnezeu și a religiei, copii cu sentimente crudele, fricoși, slabi, mincinoși, caprițioși, nesățioși, iubitori de lăcomie, prădători, leneși și inepti pentru viață.

Dacă Icoana creșterii rele ar fi originală, atunci ne-am ocupa mai de aproape și cu valoarea ei pedagogică, așa înseamnă ne mărginim numai a da din ea câte va specimene, din cari ori cine își va pute face idee clară atât despre spiritul Icoanei creșterii rele, cât și despre traducerea frumoasă, în care ni-se înfățișează acest op în limba românească.

Marița cea mică mersese în grădina tată se. Acolo era plin de flori. Ce să facă băețica de bucurie! Uită-te, ce de flori frumoase, strigă ea în nevinovăția sa. De aici o să-mi umplu pōla și să leg și mamii un buchet. De loc se pune pe genunchi și începe a rupe, până ce își umple pōla, după aceea se trage sub un mēr și-și lēgă buchetul.

Etă-! zice băețica, acum voi să mă duc curînd la mama și să îl dau. Dōmne, cum se va bucura și cum mă va mai săruta!

Ca să pōtă face mumă-sii și mai mare bucurie, se trase încet în bucătărie, luă un taler de porțelan, și puind pe acela buchetul, începu a sări cu el pe scară la mumă sa. Dar din nenorocire, lunecându-i piciorul, cădu, și talerul de porțelan sări în mii de bucăți pe trepte în jos, ér buchetul de câți va pași de ea. Mumă sa, care auđi acel sunet, sări de loc să vadă ce s'a întâmplat. Ce era mai firesc de cât că vedēnd bucățile de porțelan, să se ducă în dērēpt și să aducă o vērgă bună. Acesta nici că a lipsit. Ci fără a întreba pe fetiță despre ceea ce a vrut să facă cu talerul, începu a o creșta și pe o parte și pe alta.

Sērmana copilă de spaima căderii, de frica talerului și de grōza nulei, îngălbinișe tōtă, nici că putea grăi alt ceva, de cât

mamă dragă, mamă dragă! Dar cu tōte acestea nu isprăvi nimic. Tu javră! striga întăritata mama. tu să frāngi un taler așa frumos de porțelan! și-i mai dede câte va nuele.

Marița vedēnd, că i-se face atāta nedreptate, apuca o ură asupra mumă sa. Mult timp nici nu se putea uita la ea și de aici înainte nu-i mai veni în cuget a lega mumă sa buchet de flori. ¹⁾

Luisa intră o dată turburată în odăca unde își ținea ea cutiuța cu banii ce-și păstra.

Ce-ți e? o întrebă tatăl se.

O tată, este o femeie cerșitoare la ușe, care imi și spuse, că astăzi încă n'ar fi gustat pāne în gura sa, și că ar pātimi de picioare.

Dar n'ai întrebat-o, cum o chiamă?

Ana Barbului, scii tată aceea, care umblă pe bețe, pe care eă și-am mai arătat-o o dată.

Dacă e aceea, atunci îți poți păstra creștariul pe care vrei să îl dai. Femeia aceea a prăpădit tōte. Du-te spune-i, că dacă ar fi trăit alt fel în tinerețe, acum n'ar avē să cerșescă.

O tată, mi-se rupe inima!

Dacă nu mergi tu, mă duc eă. Muere, nu-ți e rușine a căde spre grentatea altora? N'ai avut tu casa ta, n'ai avut grădina, ce și-a rēmas de la părinți? Le-ai mānat tōte pe gāt! Ce? Cară-te, să nu apuc o dispicătură!

Ast fel de tirănesc se purta acest părinte cu ori și care cerșitor. De se și întâmpla, ca să arunce când va la unul vre un creștariu, fiind un om avut, — atunci se silia, prin multă muștrare ce-i făcea bietului cerșitor, a se despăgubi și de acela. La unul îi zicea, că ar fi un perdevară, la altul, că ar cerși numai ca întrând prin case, să pōtă pune mâna pe câte ceva, la al treilea că de ce nu se apucă de ceva lucru, căci tot omul e îndatorat a se nutri cu lucrul mânilor sale! La altul era-și îl arunca, că prin viața cea desfrinată ar fi devenit la această miserie. Omul trebuie să-și deschidă ochii, cui da creștariul, el singur avu a se lupta în tinerețe cu feluri de neajunsuri. Ér de cum va îl ruga vre un nenorocit, ca să-i stea întru ajutor, la unul ca acesta fiind că nu-l putea învinui cu lenea, sau cu desfrinarea, îi zicea: Cine scie, în ce chip ai meritat-o! căci Dumnezeu nu face nimic fără pricină!

Prin ast fel de vorbe, sērmana Luisa îmbracă un fel de nesimțire în privința celor nenorociți, ba mai pe urmă și un fel de grētă.

Când îi venia după acestea vre o cerșitoare înainte și se ruga, ca să-și facă vre o pomană cu ceva, ea se trăgea în altă odăca și cugeta în sine, cu doi, trei creșari tot nu-l pot ajuta în nevoie, mai bine dar să-mi păstrez banii. ²⁾

Cocōna Regina nu întrebuița vērga ca un mijloc de disciplină la băeții se; pe ea nu o lăsa inima să-i bată. Dar cu atāta îi pedepsia mai mult sufletesce. Ea îi trata cu mānie și răstire sēptēmānii întregi. Dacă Filipina își întina rochița, mamă sa cu sēptēmānii întregi se uita la ea corbiș, la tōte întrebările îi răspundea scurt, la masă când îi da porțiunea, nu-i grăia nici o vorbă, și-și întorcea fața când venia băețica cu inima infrântă ca să se rōge de iertare, arătându-i că acum de trei zile în cōce și-a pāzit rochița curată.

Maniera această a cocōnei la început avea bună lucrare, căci băeta își aducea a minte de greșela ce făcea. Inse după ce vedu, că tōtă îndreptarea, tōtă rugarea nu producea nici o schimbare în purtarea mumă sa, Filipina începu mai întâiu a se descu-răja, a se intrista și în urmă deveni la atāta, în cât băeta când vedea pe mumă sa turburată, se turbura și ea din partea sa, sau arāta un fel de nepăsare. Așa dar Filipina stricând ceva, se făcea ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic și-și căuta de lucru înainte, fără a mai căuta la aerul mumă sa cel rece și închis, sau se arāta ore-și cum și ea atinsă, își contrăgea fața, dedea răspunsuri scurte, și a dese ori nu vorbea nimica câte o zi întregă. Prin această apucătură a mumă sa îmbrăca Filipina o natură atât de indiavolită, în cât de ar fi atins-o, cine va cu ori ce lucru bagatel, câte opt zile nu-i vorbea nimic și nici îi mai căuta curat în față. ¹⁾

Lucsița trebuia, să capete ea întâiu din tōte bucatele, ce se puneau pe masă. Acesta era o lege în casa lor. Dacă mumă-sa ducēa un taler cu coptură în casă, aceea îi striga în urmă: mumă imi trebuie colac, dā-mi! Era delicata mumă zicea: De loc Lucsița mamei, așteptă numai un minut, ca să aduc un cuțit! Inse ea nu scia de așteptare. Eă voiu acum. Și într'aceea se repezia la taler și lua o bucată.

Când era cina pe masă, Lucsița numai își pune scaunul, împingea talerul se lângă bldul cu bucatele fără a se fi închinat, după cum fac creștinii.

Bărbatul voia câte o dată să incre-dințeze pe femeia sa, ca acela ar fi lucru necuviincios, căci adevă pruncilor li-se cade să primescă mal pe urmă ca să se învețe a-și astîmpăra pofta; ea inse îi răspundea pururea zicēnd: băeta e încă mică, ér ajungēnd la pricepere, atunci aceea de sine va urma.

De se întâmpla, ca părinții să capete vre o vizită, era scint că cocōnița are să capete filigeianul cel dintăiu, prin urmare ospetii trebuia să aștepte până când res-fățata copilă va fi deplin împăcată. După aceea se arunca pe gātul mumă sa și întreba într'una: aduci confeturile? Venind acestea pe masă, Lucsița negreșit că va avea să-și implante ea întâiu degetele în acelea. După ce le îndopa ca o cerșitoare, care n'a mēncat de trei zile, o vedeai că ér începe a se alătura pe lângă mă-sa arătându-i talerul cu confeturile. Ce avea să facă mumă sa, de cât să-i dea o bucată după alta.

Cu vreme Lucsița se sburători, acum nu mai era copilă, ci cocōniță. Inse apucăturile ce și le însușise în copilărie, le păstră și pentru timpul viitor. De câte ori vedea ceva întăritător de ochi, îi lăsa gura apă după acel lucru, în cât trebuia să și-l căș-tige ori cu ce preț. Mumă sa trebuia să pue tōte sub lăcat, căci întorcēnd ea spatele, Lucsița nāvălia la tōte. O dată făcuse biata mumă un coc. cu care voia să-și tracteze pe nise pretine. Cocōniței îi era mult să aștepte acel minut; ea dar se trase în cămară și începu a croi la el. Mai târziu venind damele și vrēnd mă-sa a le tracta, află cocul zecinit de tōte părțile, în cât nu-și credea ochilor. Cine a umblat acolo? Cocōnița cea resfățată.

Asemenea apucături avu mă-sa a suferi de nenumērate ori, și cu tōte acestea se mira de unde ptu copila însuge natură atât de grosolană, ne vrēnd a-și aduce a minte că ea singură o dedase. Așa este; cei mai mulți părinți sînt învețați a căuta fundamentul stricării și a desfrinării pruncilor în a fară, uitānd că ei fuseră cauza la tōte. ²⁾

Prof. Ioan Raț.

(Va urma.)

¹⁾ Icoana creșterii rele; pag. 1—2.²⁾ Tot acolo; pag. 32—34.¹⁾ Tot acolo; pag. 100—101.²⁾ Tot acolo; pag. 109—110.

Amalrich regele Ierusalimului și cei doi peregrini.

(Narațiune istorică).

(Continuare.)

„Dar ce e cu vechiul nostru păzitor, dór nu a murit,” întrebară peregrinii. „Bada,” răspuse paznicul. „L-au ucis întemnițatilor fiind că l-au tratat neomenesc. În locul lui m'au pus pe mine; dar mi tēmă, că n'o să sta mult, peștera acēsta mē îngrozesce.”

„Dar pentru ce ai primit o slujbă, care nu-ți place!” — „Porunca regelui,” fu răspunsul. — „Se vede, că voi stați de mult închiși aici și nu sînteți în curent cu întimplările din afară. Trebuie să știți, că Șaver, sultanul Egiptului a murit; ér Saladin a cuprins țara cu puterea. De aici s'a născut răsboiul între dînsul și Nuredin. În răsboiul acesta am ajuns eu prinsoner, și am fost adus aici, unde mi s'a dat slujba, ca să păzesc pe cei nefericiți.” — Pe cînd spunea acestea, Kuncz ridicîndu-se în genunchi îl privi mai de aproape. Apoi îi zise: „Prietine, mi se pare că tu ești acela, căruia îi s'a tăiat brațul aproape de Kahiro?”

„Cu adevărat” răspuse paznicul; „un sihastru, care locuia pe țărmurile Nilului m'a vindecat brațul. Eu mergeam în fie care lună o dată, ca să-i mulțămesc; dar de cînd cu obsidierea Alesandriei a dispărut și nime nu-mi scie spune, unde se susține. Dar ce să te molestez cu lucruri, cari nu te interesează?” „Uită-te mai bine la mine, dór vei vedea ceva,” zise Kuncz. Paznicul apropie lumina și îl privi mai bine. — Apoi uimit dete din cap. „Trebuie să fiu tare schimonosit, de nu me recunosc. Eu sînt paznicul, de care amintesci.” Paznicul cădu în genunchi, îmbrățîșă pe binefăcătorul său între lacrimi de bucurie. „Mulțămită lui Allah, fiind că te-am putut regăsi, și că prima vorbă ce-ți pot spune e: „Să știi că ești liber.” „Liber?” strigă Kuncz și voi să sară în sus, dar lanțurile îl împedecău. „E posibil?” „Ascultă încôce! Hanoch, stăpânul acestui castel, care a lăsat să ve închidă aici, zace de mult, în urma unei rane grele, ce a primit-o în răsboiul cu Saladin. Încercările medicilor de al vindeca sînt zădarnice. Am să merg la dînsul și să-i zic: „Eliberază pe cei doi peregrini, aceia au să te vindece!” — „Să o faci!” îi răspuse Kuncz. Paznicul într'o suflare fu deasupra. Gemetele și vaețele lui Hanoch se aușiau de de parte. El intră la dînsul. „Ce voesci căne blăstămat!” strigă bolnavul turbat de mîniă.

Paznicul cu sfielă îi răspunde: „Îți aduc o veste bună. În prinsorea ta sînt doi bărbați, cari sînt versați în arta doftoriilor. Fă-i liberi și lasă-i să vină la patul tău ca să te vindece.”

„E adevăr aceea ce-mi spui, sau ai venit să-ți bați joc de mine?” „Purul adevăr.” „Atunci adă-i în grabă în còce.” Păzitorul într'un suflet scoboră treptele și le spune peregrinilor: „Din momentul acesta sînteți liberi, dar trebuie să vindecați pe Hanoch.” În mijlocul celei mai mari bucurii se desfăcură lanțurile arestaților și după un interval de mai mulți ani din nou putură să se îmbrățîșeze. Ei erau așa de slabi și amărîți în cât nu era chip să snie treptele fără ajutorul paznicului. Cînd ajunseră deasupra lumina

sòrelui le închise ochii, de óre ce s'au desvêțat cu totul și nu mai puteau suporta lumina. Paznicul îi trecu prin un șir de odăi bogat mobilate, pînă la camera lui Hanoch. Aici peregrinii să închinară cu smerenie. „Ce pocituri sînt acestea!” răcni dînsul; „du-i dinaintea ochilor mei! sînt eu destul de năcăjit!” Atunci îi zise Kuncz: „Stăpâne, noi am venit ca cu ajutorul lui Dumnezeu, să te vindecăm. Dă-ne voie să-ți vedem ranele.” — Bolnavul se învoi. „Dumnezeu ni-a trimis la vreme aici. Încă cîte va zile și erai perdut.” „Ajutați-mi dar, inse mai întăiu de tóte scaldăți-vă și ve curățiți de murdăria inchișorii.” Păznicul îi conduse în odaia de scaldă și aici însuși le ajută să se spele, apoi îi unge cu ulei și le aduse vesminte curate. După ce s'au curățit și li s'au dedat ochiul cu lumina, se duseră înaintea castelului, care era situat pe un munte cu aer curat și cu o plantațiune bogată.

Kuncz căută ierburile de cari avé trebuintă, dar nu găsi nimic. Într'un târziu pe marginea unei prăpastii dete de rădăcinile vindecătoare, grăbesce dimpreună cu Bernhard în castel și intră de-a dreptul în camera bolnavului.

Aici apropiîndu-se de patul bolnavului îi ceru voia ca să-i pipăie ranele, fiind că numai așa puté fi în chiar cu natura lor. — Abia îi strînsă rana cu degete și începu să strige ca din gura șerpelui; de durere îi curgeau sudorile părău.

„Concede-ne ca înainte de a începe cura să invocăm ajutorul lui Dumnezeu,” zise Kuncz; apoi în genunchind dimpreună cu prietinel său înaintea patului celui bolnav înălțară rugăcinea fierbinți către cel de sus. După aceea luând în mână ierburile, stórșă din trinsele sucii în picuri peste rane.

Hanoch, începe să se vaiere zicînd: „Allah, Allah, alină-mi durerile, căci imi pierd mințile!”

Kuncz îi rugă să fie cu răbdare, de óre ce durerea acēsta are să se curme acúși, și să urméză alinare. — Lucrul să petrecu în tocmai; deja peste cîte va minute bolnavul nu se vâiera ci zise: „Pe profetul; spusele tale sînt adevărate m'au alinat durerile!”

Kuncz întorcîndu-se spre Bernhard ceru o penă de sburătoare, cu ajutorul căreia împraștie pe rană, tot sucii, ce mai rămăsă între degete. — Hanoch nu mîncasă și nu dormise zile de-a rîndul. Acum de o dată începu să zică, „că îi tóme și îi sete.” Kuncz lăsă să-i dea de mîncare și de beut. Dorința îi să împini, apoi timp de 24 óre dormi dus. Cei doi peregrini eșiră în grădină, unde aședîndu-se într'un loc retras s'au pus la odihnă și adormiră. După ce s'au trezit, au mîncat și au beut ceva, apoi au eșit la cîmp după ierburile vindecătoare. Un turc cunoscut cu regiunea, l-a călăuzit peste tot muntele. Cu ocazia acēsta au adunat multe plante bune. Sosiți în castel s'a pus să tale mărunt ierburile găsite, apoi punîndu-le într'un vas cu apă au făcut foc. Aici le-a lăsat să fiarbă pînă ce s'au făcut ca un fel de cir. Cirul acesta la întins pe o cîrpă și l-a lăsat să se răcescă. După aceea l-au amestecat cu ulei proșpet, și l-au pus ér la foc. Ast fel s'a făcut o alifie escelentă. După 24 óre peregrinii să presentară la patul morbosului, caro deschidîndu-și ochii, ceru de mîncare. Kuncz îi zise: „Poți să

mîncăci dar numai ce țoi prescrie eu. Bucatele aromate îți sînt interzise. Singura ta mîncare timp de 8 zile va fi plăcinte de păpușoi cu nițică miere.” Hanoch primi cu bucurie dieta prescrisă. El era fericit, că l-au încetat durerile. „Te rog lasă să-ți mai pipăesc încă o dată ranele.” Bolnavul cu mare greú să învoi, dar spre nimeria lui esperiă că nu-l mai dor și mulțămît zise: „Pentru ce n'au venit mai de mult, ca să mă eliberați de dureri.” Kuncz îi răspunde: „Nu noi sîntem de vină, ci tu care ne-ai ținut atîta timp în prinsorea întunecată.” „Allah iarte-mi, fapta rea. Eu eram de credința, că fac bine, rēsbunēnd pierderea amicilor mei. Dar ved, că n'a fost bine; pedēpsa lui Allah m'a ajuns.” Kuncz luând alifia îi unge tóte ranele. „Dómne, ce bine me simțesc, óre n'ași puté să mă plimb prin grădină.” „Nu”, zisă Kuncz. „N'au să te mîscă din pat, orî ce mișcare, țar cauza sguduire și ai strica tot ce am dires.” Hanoch se supusă întru tóte dispușețiunilor lui Kuncz, și zi de zi vedé bunele efecte ale curei. Peregrinii făcôu dese plimbări prin parcul castelului și pe munte; pe încetul s'au recreat în puteri. Sănătatea lui Hanoch progresa repede, în scurt timp părăsi patul și începu să facă plimbări la aer liber. Bucuria lui era de nedescris; întălnind pe peregrini le zise: „Pe Allah și profet! voi ați făcut minuni cu mine. Nief un medic din țară n'a fost în stare să-mi ajute și voi m'ati însănătoșat. Acum e grija mea ca să ve rēspălătesc după merit.” Hanoch îi întrebă dacā sînt destul de tari ca să pótă face o călătorie la Damasc. Se vede că el avé și alte intenții cu dînsii. Bernhard îi răspunde: „Domnule, am merge bucuros, dar n'avem bani, căci atunci cînd am fost aruncați în prinsore ne-au luat toți banii.” „Tu nu mă înțelegi,” replică Hanoch. „Eu nu doresc ca voi să ve reintórceți în țara vóstră Stăpânul meu, puternicul Muredin, zace bolnav în Damasc și nime nu-l pótă ajuta. Deja de vre o cîte va zile l'am avisat, că la mine sînt doi peregrini creștini, cari vindecă tóte ranele. Să fie cu răbdare pînă, ce s'or întări și atunci vor merge la dînsul. Voi puteți să-l mîntuiți, pînă acolo ve însoțesc și eu!” La acestea îi răspunsă Kuncz: „Tu presupui pré mult despre noi. E drept că noi cu ajutorul lui Dumnezeu vindecăm multe rane, dar nu ne pricepem la tóte; tu l-ai pré întărit în sperednță pe stăpănu-t'ó.”

(Va urma.)

Economie.

Stupii în August. În luna acēsta stupii adună fórté puțină, dar fórté fină miere. Cei slabi și cei de mijloc nu depun miere de loc, în despărțemintul superior, numai cei fórté buni. Numai unde se cultivă hirișca mai este miere și în luna acēsta. Stupii din instinct se pregătesc în luna acēsta de iernare. Își astupă tóte găuricelele coșniței cu cleiú. Își concentrează mierea în un spațiu mic, și în dricul ei își depun cloecitura. Decî și stupariul în luna acēsta trebuie se își aranjeze cu diligență stupii pentru iernare. Eu am obiceiú se o fac acēsta în modul următoriu: Mai înainte de tóte, scot de la toți stupii slabi și de mijloc tóte cadrele din despărțemintul superior, albinele le alung în jos cu fum, și pun scândura despărțitoare la loc, astupând bine cu hârtie orî alt ceva tóte

găuricele de pe margini (de cum va sînt de acestea) ca nici o albină să nu mai pôtă străbate în sus. Apoi peste scândura despărțitoare pun un strat de hîrtie, gros cam de 2—3 cm. și pe stratul acesta o scîndurice cu puțină greutate ca să se îndese nițel hîrtia. Am cercat de am pus în loc de hîrtie sacii cu otavă ori mușchi, giluituri, ori fol de cencuruz, dar tot de una mi-s'au mucețit stupul și de și nu a perit, dar mi-s'au ruinat mulțime de faguri. Apoi din nimic nu capetă stupul diaree mai curînd, de cît din puterea de mucagaiu. Din stupii cei mai buni, scot fagurii din despărțimîntul superior, numai prin finea lui August ori începutul lui Septembrie. După ce terminiez această lucrare cu stupii slabi și de mijloc apoi țin revistă asupra lor: că ore cari merită a fi lăsați pentru iernă, și cari nu? Acesta o fac așa: că între orele 11 înainte de prînz și 1 d. p. pîndesc sburatul albinelor, eșitul și intratul lor pe urdiniș. În restimpul acesta au obiceiul se iese și se între trîntorii. În luna această adevă, după cea de întăi ploiă mai lungă (timp noros de 2—3 zile) toți stupii, dar cu deosebire cei mai slabi își omoră trîntorii. Dacă între orele 11 și 1, nu voi vedea eșind ori intrînd nici un trîntor în cutare stup, ori și de este vre unul dar albinele îl persecută cu totă puterea, atunci stupul e în ordine, și numai miere se aivă, e capace de iernare. Nu e de lipsă ca omul se stea la pîndă 2 ore fără întrerumpere la fiesce care stup, ci în mai multe zile în restimpul acesta își face observările. E știut că trîntorii sboră cu mare sgomot, în cît se aud dintre toate albinele; deci e ușor a observa că de unde ese, și unde intră. Două trei observări de câte va minute în timp potrivit, cu sora și călduros, te pune în clar cu 50—60 stupi. Stupul carele are trîntori, și cu deosebire mîrungi, hotărit nu e în ordine, sau nu are matcă de loc, sau are matcă falsă, sau defectuoasă. Nu merită a-l băga în iernă, de ore ce nu va trăi pînă în primăvară; dar dacă totuși voesc cine va să îl bage, trebuie să-l ucidă mai întăi matca defectuoasă și apoi să-l dea altă matcă bună și miere. Dacă nu afli matca (fiind că sînt mai multe matce false) nu e cu putință al aranja pentru iernare.

Fiesce care stup, ca să pôtă ierna, are lipsă de cel puțin 8 kilo de miere. Dacă nu are atîta: îi dăm, de are mai multă: plusul îl luăm. În un fagure de 18×23 cm. deplin acoperit, în termin mediū este 1 kilo de miere. Eū fiesce căruī stup îi las 6 faguri întregi deplin acoperiți și 6 de jumătate plini, puțin acoperiți. Aranjarea despărțimîntului de jos (de clocit) unde trebuie se ierneze stupul o fac așa: Mai înainte de toate mă ulti; că ore fagurele de deasupra din despărțimîntul de clocit, de cătră ferestă plin e cu miere și acoperit? Dacă e plin și acoperit, ieau patru faguri de deasupra, și alți patru de desubt, și dacă și al cincilea deasupra va fi încă tot plin și acoperit, atunci toți pînă în capet vor fi tot așa și pe fagurii de desubt, de regulă se ivesce clocitura, ori cel puțin semnele ei (mult polen și miere neacoperită). În acest cas nu e necesar se desfac stupul mai de parte, de ore ce îi rămâne miere de ajuns, și clocitura e la loc potrivit de desubt. Dar se întimplă că după ce am luat 2—3 faguri, fagurii superiori încep a fi descoperiți în partea inferioară; în acest cas clocitura nu e de desubt, ci deasupra. Deci trebuie scoși toți fagurii a fară, și de asupra pus tot faguri deplin acoperiți, ér de desubt de cei cu clocitură, așa însă că pe ultimul fagur de desubt, de cătră ferestă, se nu fie clocitură. Clocitura trebuie ast fel aranjată, de ore ce e știut că albinele acolo iernază unde a fost clocitura, trăgându-se în sus pe fagure, pe cum să gată din el mierea. Deci dacă va fi fost clocitura de asupra, mierea să gată curînd și stupul pere de fîme, cu toate ca din jos este miere. Dacă fagurele

superior de cătră ferestă nu a fost plin și acoperit, trebuie căutați toți pînă în capet, de ore ce tot așa pot fi goli ori neacoperiți și de cătră urdiniș. Asemenea mor foarte multe albine de răcéla sticlei de la ferestă, dacă vin în contact cu ea; din această cauză pe ultimul fagure de cătră ferestă, nu e permis se fie clocitură. Peste tot fagurii negri sînt mai călduroși, deci mai potriviți pentru iernare. Nu e permis a folosi pentru iernare absolute nici un fagure de trîntor. După ce am aranjat ast fel stupul, împingem ferestă pînă lângă faguri, și spațul rămas gol de din cîce, cînd va da răcéla îl astupăm cu un sac umplut cu otavă ori alt ceva, dar mai bine cu hîrtie. Între fagurii de din jos cu clocitură, și cei superiori cu miere, nu e permis să rămîna de loc spațiu gol, ci de cum va coșnița a fost defectuos construită și a rămas între aceste cadre spațiu gol, trebuie umplut cu bucăți de fagure. Acesta pentru că albinele pînă da frigul aū ce mîna din mierea de pe fagurii inferiori, și chiar în drcul iernei trebuie se trecă pe fagurii superiori. Deci aflînd ele acolo spațiu gol, pentru frig nu se respiră se trecă, și așa per de fîme cu mierea în apropiere. La aranjarea stupilor pentru iernare mai trebuie luat a minte la următoarele: Dacă luând mierea și cu deosebire fagurii inferiori, vom observa pe ei celule de matcă, unele numai începute, altele chiar și cu larve în ele, atunci stupul nu are matcă ori are matcă falsă, deci nu are înțeles a-l aranja pentru iernare. Asemenea are matcă falsă, dacă în celule de albine aflăm clocitură de trîntori. De aci provin trîntorii cei mîrungi. Une ori nici la al patrilea și cincilea fagure nu aflăm nimic, nici clocitură, dar nici celule de matcă. Aci de vom căuta pînă în capet, ori nu vom afla clocitură de loc, ori foarte puțină pe un fagure ori doi. Semn că matca e debilă și din acesta nu va fi stup bun nici cînd, deci nu merită a-l lăsa pentru iernare. Ce e de făcut deci? Stupul cu matcă falsă ori defectuoasă, în o zi cu sora, îl ducem cu coșnița cu tot a fară de parte de stupină. De nu putem duce coșnița, îl scotem tot în o ladă ori alt ceva, ér urdinișul coșniței îl astupăm. Și de ore ce în un ast fel de stup nu putem afla matca, măturăm toate albinele de pe fagurii, cîcele respirate pe pagiste ori burueni, ca ast fel să se reintorcă pînă a nu le prinde noștea ori vre o ploiă érăși la stupină. Aici neafîndu-și coșnița, ori aflîndu-o astupată, să vor respira pe la alți stupi. Și matcele false să reintorc, dar deorece acele nu vin încărcate cu miere, momentan le ucid albinele celor alalt stupi. Clocitura de trîntori, o deschidem tîndu-i capul cu cuțitul, și apoi o punem la un stup, carele e în ordine; acesta apoi în timp scurt o curăță din faguri.

Dacă însă matca nu e falsă, ci numai e debilă, ori de și e bună dar fiind stupul slab nu avem voiă al lăsa pentru iernare: atunci, cîntăm matca și o ucidem, și după 48 ore stupul îl imprenăm luând fagurii cu clocitură și cu albine cu tot, cu ori care altul cu care voim; ér coșnița acesta ori o delăturăm, ori îi astupăm urdinișul. E bine ca între clocitura acestui stup și între celui cu care îl imprenăm, să lăsăm la început barēmî un fagure gol ori cu miere, pentru ca contactul să nu se întimple de o dată și ast fel să nu se bată. După 2—3 zile, fagurul despărțitorii îl delăturăm. Une ori însă nici de cît nu putem afla matca, de și e secur că există. Atunci scotem toți fagurii a fară din coșnița, măturăm toate albinele de pe ei înapoi în coșnița, clocitura o dăm fără albine altui stup. Luăm scândura despărțitoare ca albinele să pôtă trece în despărțimîntul superior prin grația lui Hannemann, nu punem la loc nimic, nici usă nici ferestă; albinele peste noște pentru răcéla se vor trage în sus, dar matca neputînd trece prin grația lui Hannemann va rămâne singură din jos, cînd apoi aflîndu-o o ucidem. Al-

binele rămase fără matcă și fără faguri, pînă în altă zi, vor trece de sine toate la stupii vecini. Une ori albinele nu voesc se își părăsescă matca și să trecă prin gratie; în acest cas trebuie pus de asupra 2—3 faguri negri goi, și vor trece.

De aci înainte stupii sînt foarte aplicați spre răpire; deci la stupii slabi trebuie strîmțat urdinișul și preste tot să imblăm cu mare precauțiune cu mîerea, să nu picurăm și să o storcem în odaiă bine închisă ori pe timp ploios.

Roșia-montană 27 Iuliu 1899.

Ioan Maior,
paroch.

Bibliografie.

A apărut:

Din „Biblioteca teatrală“ edată de Societatea de teatru, am primit broșura V. **Trei doctori** de Virginia A. Vlaicu și VI **Palăria oasornicarului** de A. G. N., amîndouă comedii în câte un act localitate din germană și franceză, prețul 20 și 25 cr. Piesele aceste sînt potrivite pentru publicul nostru. E adevărat că Dl Goldiș constată că mai ales meseriașii și țeranii sînt aceia, cari și pentru cari se predă bucățile teatrali cu toate acestea ar fi bine totuși, dacă încetul cu încetul s'ar trece și la piese mai serioase și de alt cuprins.

Posta Redacțiunii. c. Nu te superi, că am făcut loc altora, cari așteptău mai de mult. Cea alaltă credem, că se potrivește acolo. Salutări. — Dnul N. M. B.Pesta. Concursule se publică numai după 10 August n. cercă atunci, fîia noastră să trîmte societății „Petru Maior“. — On. G. F. în C. r. Am dat'o redacții de la „Fîia școlastică“. Nu avem loc unde s'o publicăm.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciū.

(80) 4—10

Fabrica

de

Cement-Portland din Brașov

recomandă fabricatul său de

„Cement-Portland“

garantînd pentru calitatea cea mai bună.

Se află de vîndare cu prețul cel mai ieftin la

„Consum“
societate comercială pe acții Blaș.

(86) 1—1

Licitatiune minuendă.

La 15 Aug. n. a. c. la 1 oră d. a. se va ține în comuna Spini (Szpin, posta și gara Szépmező) licitatiune minuendă pentru edificarea bisericii gr. cat.

Prețul de strigare fl. 3225·45 cr. din care eventual se va subtrage lucru de zileri, ce-l va presta comuna bisericăscă.

Planul și condițiunile de licitare se pot vedea la casa parochială din Spini (com. Tirnava mică) de la 10—15 crt.

Oficiul parochial.